

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členov senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a Mgr. Petra Melichera, v právnej veci navrhovateľov: **1./ I. S. a 2./ O. S., obaja bytom D., Ž.**, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Žiline, A. Kmeť'a č. 17, Žilina**, za účasti 1./ Mesto Žilina so sídlom Námestie obetí komunizmu 1, Žilina, 2./ M. S., D., Ž., 3./ D. S., S., Ž., 4./ A. S., L., Ž., 5./ I. C., S., 6./ M. S., Ž.- Z., v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. ObPÚ 2009/00041/R zo dňa 10.3.2009 v spojení s opravou rozhodnutia č. ObPÚ 2009/2009/00041/Uá zo dňa 22.4.2009, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č.k. 22Sp/51/2009-92 zo dňa 16. apríla 2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 22Sp/51/2009-92 zo dňa 16. apríla 2010, **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) potvrdil rozhodnutie odporcu uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia v spojení s jeho opravou, ktorým odporca rozhodol o nepriznaní vlastníckeho práva a ani práva na náhradu za nehnuteľnosť v kat. úz. Žilina, časť pkn. parc. č. X. – roľa, pasienok, zapísaná v pkn vl. č. 2 po komasácii zahrnutá do komasačného hárku č. O2, kom. parc. č. X. – roľa o výmere 20.898 m², v katastri nehnuteľností totožná s C-KN parc. č. X. a časťami C-KN

parc. č. X. žiadateľom I. S., M. S., D. S., I. C., M. S. a O. S. z dôvodu, že žiadatelia nespĺňajú podmienky uvedené v § 4 ods. 1 a 2 písm. a) – e) zák. č. 221/1999 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 229/1991 Zb.“), t.j. že nie sú pôvodní vlastníci a ani fyzické osoby patriace do okruhu osôb vymedzených zák. č. 229/1991 Zb. a zároveň nebolo preukázané splnenie podmienok § 6 ods. 1 písm. a)-t) zák. č. 229/1991 Zb. Opravný prostriedok O. S. ako oneskorene podaný krajský súd podľa § 250p OSP odmietol.

Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia ako i postupu, ktorý predchádzal vydaniu tohto rozhodnutia podľa § 250l OSP konštatoval, že rozhodnutie bolo vydané zákonne a v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými predpismi upravujúcimi konanie podľa zák. č. 229/1991 Zb. a zák. č. 71/1967 Zb. Správny poriadok. Pokiaľ navrhovateľ namietal pochybenie správneho orgánu, keď nevydal rozhodnutie ohľadom uznania či neuznania vlastníctva k pozemku, ktorý bol predmetom reštitúcie v zmysle § 4a ods. 3 Zákona o pôde súd konštatoval, že v prípade neuznania nároku domnejšej oprávnenej osoby zo strany obvodného pozemkového úradu nie je nutné, aby prebehlo v tejto veci správne konanie zakončené rozhodnutím vo veci. Ak má správny orgán za to, že žiadateľ nespĺňa podmienky stanovené pre domnelého vlastníka, nevyhnutne z tejto premisy ako predbežnej otázky musí ďalej vychádzať pri rozhodovaní o samotnom reštitučnom nároku, čo sa odzrkadlí v rozhodnutí vo veci samej tým, že správny orgán zrejme vlastnícke právo, ani právo na náhradu za nehnuteľnosť, ktorá bola predmetom reštitučného nároku neprizná. V súvislosti s námietkou týkajúcou sa zistenia skutočného stavu veci postupom podľa § 32 ods. 1 správneho poriadku krajský súd poukázal na potrebu prioritne aplikovať špeciálnu právnu úpravu, konkrétne § 4a ods. 3 zák. č. 229/1991 Zb. Ak navrhovateľ žiadal uznať svoje vlastníctvo titulom vydržania (žiadosť zo dňa 20.12.2008), bol povinný (okrem iného) preukázať, že sám alebo jeho právny predchodca mali pozemky, porasty alebo iný majetok v držbe. Táto dôkazná povinnosť nemôže byť prenesená na správny orgán, ktorý v zmysle § 4a ods. 1 citovaného zákona je povinný len poskytnúť pomoc tomu, kto tvrdí, že je oprávnenou osobou najmä tým, že jej poskytne výpisy z evidencie a kópie listín ako aj iné prostriedky, ktoré môžu prispieť na objasnenie veci. V danom prípade správny orgán postupoval správne, keď z vlastnej iniciatívy, či na žiadosť navrhovateľa si vyžiadal verejné listiny na identifikovanie parcely, ktorá je predmetom reštitučného nároku. Taktiež sa pokúsil zo štátneho archívu vyžiadať si listinné dôkazy, ktoré by preukazovali i hmotnoprávny nárok navrhovateľa. V tom tkvie správnosť postupu správneho orgánu. Ak pre neschopnosť navrhovateľa správneho orgánu dodať také tvrdenia, ktoré by boli spôsobilé ďalej identifikovať dôkazné prostriedky, nebolo možné tieto vyhľadať v archívnych dokumentoch, nie je možné vidieť pochybenie správneho orgánu, naopak jedná sa o neunesenie dôkazného bremena, ktoré v danom prípade zaťažovalo účastníkov tohto správneho konania. Krajský súd dal za pravdu správneho orgánu, že v celom administratívnom spise sa nenachádza žiaden relevantný dôkaz o tom, že by bola naplnená dikcia § 4 ods. 1 Zákona o pôde o vlastníctve Š. H., ako právneho predchodcu žiadateľov k parc. č. X. zapísanej vo vložke č. 2 kat. úz. Žilina a taktiež ani dôkaz o tom, že by takto preukázané vlastníctvo prešlo spôsobom uvedeným v § 6 ods. 1 písm. b) alebo p) na štát alebo na inú právnickú osobu tak, ako to tvrdil navrhovateľ. Taktiež sa v administratívnom spise nenachádza dôkaz o tom, že by právny predchodca

oprávnených osôb Š. H. mal tento pozemok v držbe tak, ako to predpokladá § 4a ods. 3 písm. c) Zákona o pôde. Samotné tvrdenie oprávnenej osoby v podaní z 20.12.2008 o tom, že starý otec Š. H. bol skutočným vlastníkom pkn. parc. č. X. (jej časti) v kat. úz. Žilina, bol jej držiteľom oprávneným a predmetný pozemok užíval v rozumnom presvedčení, že mu patrí od začiatku a to viac ako 30 rokov, nebolo žiadnym dôkazom preukázané. Naopak bolo preukázané, že pôvodná pkn. parc. č. X. bola komasovaná pre vlastníka Mesto Žilina bez toho, aby bolo preukázané, že Š. H. bol jej vlastníkom v 50. či 60. rokoch minulého storočia, kedy podľa tvrdenia navrhovateľa malo dôjsť k jej odňatiu Š. H.. Súčasťou administratívneho spisu je zmluva o užívaní časti pôvodnej pkn. parc. č. X. J. H. uzavretá v roku 1972, t.j. po smrti Š. H., právneho predchodcu žiadateľov. Tento dôkaz považoval krajský súd za irelevantný a nemožno z neho vyvodzovať žiadne právne závery. V uvedenej súvislosti krajský súd zdôraznil, že na kladné posúdenie reštitučného nároku je potrebné preukázať vlastníctvo buď právneho predchodcu, alebo samotnej oprávnenej osoby a nie domáhať sa preukazovania vlastníctva povinnej osoby tak, ako to žiadal navrhovateľ, najmä keď bolo preukázané, že pôvodný pozemknížný pozemok bol pre povinnú osobu vykomasovaný autentifikovanou komasáciou. V tejto súvislosti je nerozhodné, že v správach od Správy katastra Žilina došlo k chybe v písaní v tom, že dátum autentifikácie uvedený v správe zo dňa 10.10.2001 sa líši od dátumu v správe zo dňa 8.6.2005. Tento návrh na doplnenie dokazovania je nespôsobilý vyvolať zamýšľané právne účinky, t.j. kladným spôsobom ovplyvniť rozhodnutie správneho orgánu vo vzťahu k navrhovateľovi. Ani ďalší návrh na doplnenie dôkazu, a to vyžiadanie si evidenčných listov jednotlivých parciel, nie je takýmto dôkazom, pretože preukazuje len užívacie vzťahy k danej nehnuteľnosti a nie už uvádzané podmienky priznania reštitučného nároku. Krajský súd nemohol prihliadnuť na námietky navrhovateľa týkajúce sa chýbajúcich náležitostí rozhodnutia správneho orgánu, návrhov na doplnenie dokazovania z 20.12.2008, nevydania predbežného opatrenia zo dňa 18.7.2008, nerozhodnutia o návrhu navrhovateľa na prerušenie konania z 20.12.2008. Na rozšírené odvolacie dôvody súd prihliadol ex offo. Navrhovateľom vyčítaný nedostatok kompetencie správneho orgánu vo veci konať súd nezistil. Opravný prostriedok, ktorý voči rozhodnutiu správneho orgánu podala až dňa 25.5.2009 O. S., zastúpená na základe plnej moci zo dňa 2.10.2003 I.S., súd podľa § 250p OSP ako oneskorene podané odmietol. Posledným dňom lehoty na podanie odvolania bol deň 14.4.2009. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 246c ods. 1 OSP v spojení s § 142 ods. 1 OSP a podľa výsledku konania úspešnému odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku krajského súdu podal splnomocnený zástupca oprávnených osôb I. S. v zákonom stanovenej lehote odvolanie, v ktorom namietal jeho nezákonnosť z dôvodu, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, nedostatočne zisteného skutkového stavu veci, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a vec prejednal a rozhodoval nezákonný sudca. V podrobne odôvodnenom odvolaní poukázal odvolateľ na priebeh správneho konania vo veci uplatneného reštitučného nároku k pkn. parc. č. X. v k.ú. Žilina po právnom predchodcovi starom otcovi, ktorý bol vlastníkom parc. č. X. o výmere 4 jutra 1250 siah, zapísaných v pkn. vl. č. X. a pkn. parc. č. X. o výmere 5406 m², zapísaná v pkn. vl. č. X., obe v k.ú. Žilina. Uviedol, že v roku 1948 došlo ku komasácii cca 1 ha, preto požadoval, aby správny orgán okrem iného zabezpečil úplné výpisy z pkn. vl. č. X.

a X., komasačné hárky a príslušné uznesenie súdu, ktorým sa údajne autentifikovala komasácia v k.ú. Žilina. Krajskému súd vytykal, že sa nezaoberal uplatneným inštitútom vydržania a odporcovi vytykal, že nemal vedomosť o tom, že pozemková kniha, resp. vložky po komasácii pretvorené neboli, čo je podľa jeho názoru veľmi podstatný argument, pretože stav pkn. parc. č. X. v k.ú. Žilina je neidentický, čo potvrdzuje identifikácia parciel zo dňa 26.1.1998. V neposlednom rade poukázal na prietahy v správnom konaní.

Odporca vo vyjadrení k odvolaní navrhol rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP a § 10 ods. 2 OSP) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 vety prvej OSP a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť.

Z podkladov súdneho a administratívneho spisu odporcu spisu je zrejmé, že dňa 30.9.1991 si na Okresnom úrade v Žiline navrhovateľ I. S. uplatnil reštitučný nárok po starom otcovi Š. H. k odňatej role (pozemok) bez náhrady, ktorý prešiel do vlastníctva štátu a je na ňom vybudovaná hvezdáreň. Žiadosť bola dňa 2.12.1991 odstúpená príslušnému Pozemkovému úradu v Žiline. Príslušný správny orgán počnúc dňom 3.12.1991 bezvýsledne vyzýval oprávnenú osobu, aby svoju žiadosť doplnil o označenie pozemkov, za ktoré požaduje náhradu a to podľa stavu pozemkovej knihy prípadne evidencie nehnuteľností správy geodézie, resp. katastra, o titul prechodu vlastníctva pozemkov na štát, prípadne právnickú osobu, výpis z pozemkovej knihy, identifikácie parciel, atď.

V ustanovení § 6 ods. 1 zák. písm. a) až u) zák. č. 229/1991 Zb. sú vymedzené skutočnosti, v dôsledku ktorých museli prejsť nehnuteľnosti na štát, aby vznikol nárok na ich vydanie. V súlade s ustanovením 4 ods. 1 zákona ide o skutočnosti, ktoré nastali v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990, resp. nehnuteľnosti prešli na štát v uvedenej dobe.

Navrhovateľ, ktorý na základe splnomocnenia z 2.10.2003 zastupoval v správnom konaní ostatné oprávnené osoby, v priebehu správneho konania vedeného na obvodnom pozemkovom úrade ako aj v konaní pred krajským súdom vzniesol nespočetné množstvo námietok proti postupu orgánov konajúcich vo veci jeho reštitučného nároku. Vo výpočte námietok pokračoval aj v odvolaní proti rozsudku krajského súdu. Odvolací súd tieto posudzujúc v podanom odvolaní musel zhodne s krajským súdom konštatovať, že navrhovateľ, ktorý si reštitučný nárok uplatnil a v konaní zastupuje ostatné oprávnené osoby mal hlavne výhrady proti nedostatočne zistenému skutkovému stavu veci, so správnym orgánom nespôpracoval napriek tomu, že v ustanovení § 4 zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní sú obsiahnuté základné pravidlá konania upravujúce postavenie a úlohy fyzických osôb.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že pre neschopnosť navrhovateľa správnemu orgánu dodať listinné dôkazy správny orgán na základe žiadostí

navrhovateľa a sám z vlastnej iniciatívy si vyžiadal verejné listiny na identifikovanie parcely, ktorá bola predmetom reštitučného nároku. Zo štátneho archívu sa pokúsil vyžiadať listinné dôkazy, ktoré by preukazovali hmotnoprávny nárok oprávnenej osoby. Na základe vykonaného rozsiahleho dokazovania sa správne orgánu nepodarilo zabezpečiť relevantný dôkaz o tom, že by bola naplnená dikcia § 4 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb. o vlastníctve Š. H. ako právneho predchodcu žiadateľov k parcele pkn č. X. zapísanej vo vložke 2 kat. úz. Žilina a taktiež dôkaz o tom, že by takto preukázané vlastníctvo prešlo spôsobom uvedeným v § 6 ods. 1 písm. b) alebo písm. p) zákona na štát alebo na inú právnickú osobu.

Odvolací súd sa stotožnil so skutkovým a právnym záverom krajského súdu, že v prejednávanej veci nie sú splnené podmienky na vydanie nehnuteľností navrhovateľovi podľa § 6 zákona o pôde, pretože na základe vykonaného dokazovania nebolo preukázané vlastníctvo, držba, nájom a podobne alebo doklad o odňatí nehnuteľností právneho predchodcu oprávnených osôb Š. H. k časti komasovanej pkn parc. č. X. v k.ú. Žilina.

K časti odvolacích námietok týkajúcich sa neakceptovania uplatneného inštitútu vydržania časti pkn. parc. č. X. bolo potrebné zhodne so stanoviskom krajského súdu konštatovať, že obvodný pozemkový úrad nebol príslušný na konanie o takomto návrhu oprávnenej osoby. Ak navrhovateľ navrhuje určenie svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vydržaním, na rozhodnutie o takomto návrhu sú vecne príslušné okresné sudy. Za správne považuje aj stanovisko správneho orgánu týkajúce neuznania nároku domnejšej osoby podľa § 4a zák. č. 229/1991 Zb. okrem iného z dôvodu, že na základe správnym orgánom vykonaného dokazovania by bolo v rozpore so zákonom, keby bol navrhovateľ spolu s ostatnými oprávnenými osobami považovaný za riadneho vlastníka nehnuteľnosti, časti pkn. parc. č. X. v k.ú. Žilina z dôvodu, že vlastníctvo k tejto parcele, komasovanej do hárku č. 02 patrí Mestu Žilina. Podľa Správy katastra Žilina právny predchodca oprávnených osôb Š. H. – ako vlastníka sa v pkn. vl. č. 2, ani v hárku č. 02 nenachádza. Z týchto dokladov je náležite preukázané, že pôvodná pkn. parcela č. X. zapísaná v pkn. vl. č. 2 po komasácii zhrnutá do komasačného hárku č. 02 zodpovedá v katastri nehnuteľností aj parcele č. C-KN č. 4906/1, vo vlastníctve Mesta Žilina.

Dodržený bol aj zákonný postup Krajského súdu v Žiline na prejednanie a rozhodnutie odvolania proti rozhodnutiu správneho orgánu. V spise, ako to zistil odvolací súd, sa na rozdiel od tvrdenia navrhovateľa nachádza listina o vygenerovaní sudcu náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov - Potvrdenie o pridelení veci na rozhodnutie senátu krajského súdu: JUDr. J. M.. na č.l. 19 spisu zo dňa 18.5.2009 (o 14:56:10 hod). V spise sa nachádzajú ďalšie listiny a to Opatrenia predsedu krajského súdu Spr 653/2009 z 1.12.2009 č. 1. 39 spisu a Opatrenie k Dodatku č. 2 bod 4 k Rozvrhu práce na rok 2010 zo dňa 12.4.2010 (č. 1. 78 spisu). Vyplýva z nich, že krajský súd neporušil právo navrhovateľa na prejednanie veci zákonným sudcom.

Nakoľko navrhovateľ zastupoval v správnom konaní oprávnené osoby a to M.S., D.S., A.S., I.C., M. S.a O.S., na základe dodatočne udeleného splnomocnenia zo dňa 2.10.2003 a v priebehu správneho a súdneho konania opakovane identické splnomocnenia predkladal,

bol zákonný postup krajského súdu v časti odmietnutia oneskorene podaného opravného prostriedku O. S.. Vzhľadom na už uvádzanú plnú moc, ktorú navrhovateľovi udelila, nebola takýmto postupom krajského súdu na svojich právach na preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia správneho orgánu poškodená.

Z uvedených dôvodov odvolací súd podľa § 219 ods. 1,2 OSP rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP. Podľa výsledku konania úspešnému odporcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, lebo v súvislosti s daným konaním mu trovy konania nevznikli.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. septembra 2010

JUDr. Ida H a n z e l o v á , v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Andrea Jánošíková